

Pohjoismainen journalistikeskus (NJC) NJC:n strategia 2026–2030

Tausta

Pohjoismaisen journalistikeskuksen (NJC) tehtävänä on hyödyntää vahvaa kulttuuriyhteisöä ja yhteisiä pohjoismaisia arvoja riippumattoman journalismin vahvistamiseksi Pohjoismaissa sekä niiden lähialueilla: Baltiassa, Venäjällä, Valko-Venäjällä ja Ukrainassa.

Pohjoismaisen journalistikeskuksen visiona on ylläpitää ja edelleen kehittää pohjoismaisen journalismin resurssikeskusta. Keskus on luonut lisäarvoa toimittajille, toimituspäälliköille ja mediataloille koko alueella.

Pohjoismaiden ministerineuvoston (NCM) ja pohjoismaisten alan sidosryhmien pitkäaikaisella tuella NJC on yli 65 vuoden ajan tarjonnut ammatillista kehittymistä täydennyskoulutuksen, vaihtojen, työpajojen seminaarien muodossa.

NJC on ainoa pohjoismainen organisaatio, jonka tarkoituksena on kehittää, toteuttaa ja tarjota täydennyskoulutusta ja osaamisen vahvistamista toimittajille koko Pohjoismaiden alueelta. NJC tekee yhteistyötä mediaorganisaatioiden kanssa koko alueella, mukaan lukien journalistiliitot, kustantajyhdistykset, mediatalot, mediatukijärjestöt, NCM:n Baltian-alue toimistot ja asiaankuuluvat kansalaisjärjestöt. Tästä pitkäjänteisestä työstä NJC palkittiin Pohjoismaisella yhteistyöpalkinnolla Tukholmassa 13. kesäkuuta 2024.

Media on laajojen muutosten kourissa ja kohtaa kilpailua kansainvälisiltä teknologiajätiltä sekä sosiaalisen median alustoilta, joilta puuttuvat journalistisen etiikan, faktantarkistuksen ja lähdekritiikin ammatilliset standardit. Median liiketoimintamallien ja journalististen kerrontatapojen on pysyttävä tämän kehityksen tasalla. Tämä tarkoittaa, että analogisella aikakaudella kouluttautuneiden toimittajien on jatkuvasti päivitettävä osaamistaan täydennyskoulutuksen kautta. Toisin sanoen tarvitaan elinikäistä oppimista. Useimmat Pohjoismaiden haasteet – ilmastonmuutoksesta ja ympäristökysymyksistä turvallisuus- ja puolustuspolitiikkaan – ylittävät kansalliset rajat.

Painopisteenä Pohjoismaat, lähialueet, ilmasto, arktinen alue, puolustus ja turvallisuus

Viimeaikaiset ponnistelut ovat vahvistaneet ilmastojournalismia ja edistäneet ihmisen ja luonnon välisen vuorovaikutuksen ymmärtämistä Pohjoismaissa ja arktisilla alueilla. Kaudella 2021–2025 NJC on keskittynyt voimakkaasti uusien kurssikonseptien ja menetelmien kehittämiseen pohjoismaisessa ilmastojournalismissa. Tämä toteutettiin yhteistyössä pohjoismaisten kumppaneiden kanssa Nordplus-projektissa "Nordic Educational Network for Innovative Climate Journalism".

Ukrainan sota on muuttanut perusteellisesti Pohjoismaiden ja arktisen alueen turvallisuusarkkitehtuuria. Tämän vuoksi NJC on – Nordplus Adult -ohjelman tuella – aloittanut uuden, monivuotisen yhteistyön useiden pohjoismaisten oppilaitosten kanssa turvallisuus- ja puolustuspolitiikkaan keskittyvien toimittajien täydennyskouluttamiseksi. Projekti "Uusi turvallisuusympäristö – uudet menetelmät pohjoismaisille toimittajille" toteutetaan vuosina 2024–2026. Tavoitteena on kehittää ja testata pedagogisia menetelmiä ja työkaluja puolustus- ja turvallisuusosaamisen vahvistamiseksi.

Pohjoismaat 2030

Työnsä kautta Pohjoismaainen journalistikeskus pyrkii vahvistamaan journalistista ulottuvuutta visiossa Pohjoismaista mallialueena vuoteen 2030 asti. Matkalla kohti vuotta 2030 NJC seuraa Pohjoismaiden ministerineuvoston strategisia prioriteetteja. Ministerineuvoston Pohjoismaat 2030 -visio tähtää Pohjoismaiden kehittämiseen maailman kestävimmäksi ja integroituneimmaksi alueeksi. Visio perustuu kolmeen strategiseen prioriteettiin: (1) vihreä Pohjola, (2) kilpailukykyinen Pohjola ja (3) sosiaalisesti kestävä Pohjola.

Kansalaisten aktiivinen osallistuminen vihreään, sosiaaliseen ja taloudelliseen siirtymään edellyttää vankkaa, faktapohjaista ja luotettavaa tietoa. Luotettava tieto vaatii riippumatonta, ammatillista mediaa, joka kykenee viestimään kansallisesta politiikasta ja tarkastelemaan sitä kriittisesti kansalaisten puolesta.

Tämä tiedonvälitystehtävä vaatii ammattitaitoisen toimittajakunnan, joka kykenee ymmärtämään haasteet, viestimään muutoshankkeista ja muuntamaan ne luotettavaksi, toimintaan kannustavaksi tiedoksi. Tämä edellyttää jatkuvaa ammatillista kehittymistä, jotta toimittajat voivat vastata nykyaikaisen mediaympäristön monimutkaisuuteen.

Pohjoismaiden lähialueet 2030

NJC:n pitkäaikainen toiminta Luoteis-Venäjällä pysähtyi äkillisesti Venäjän hyökättyä Ukrainaan 24. helmikuuta 2022. Yli kymmenen vuoden yhteistyössä venäläisten kumppaneiden kanssa ja Pohjoismaiden ministerineuvoston tuella keskeytyi täysin.

NJC jatkaa yhteistyötä venäläisten toimittajien kanssa niissä muodoissa ja siinä laajuudessa kuin se on mahdollista.

Tavoitteena on:

- Vahvistaa maanpaossa olevien venäläisten toimittajien osaamista ammatillisen kehittymisen kautta, jotta he voivat raportoida Venäjän kehityksestä ulkomailta ja tarjota riippumatonta tietoa Venäjän yleisölle.
- Tukea riippumattomia venäläisiä toimittajia ja kehittää uusia taitoja, joita voidaan hyödyntää tulevaisuuden Venäjällä, jossa vallitsee sananvapaus ja lehdistönvapaus.

Ilmastomuutos tai turvallisuuspolitiikka eivät rajoitu kansallisiin rajoihin. Siksi on ratkaisevan tärkeää, että toimittajat, myös Pohjoismaiden lähialueilla, voivat vaihtaa tietoa, menetelmiä ja lähteitä. Tämä tarjoaa kaikille alueen kansalaisille oikeudenmukaisen ja luotettavan kuvan koko alueen elinolosuhteista.

NJC jatkaa tukeaan ja yhteistyötään alueen riippumattomien toimittajien ja maanpaossa toimivien medioiden kanssa. Tuki ja yhteistyö ukrainalaisten toimittajien kanssa on painopisteenä myös tulevalla kaudella.

Toiminta

Vuoteen 2030 asti NJC keskittyy ammatillisten standardien nostamiseen erikoiskoulutuksen ja yhteistyöprojektien avulla. Tavoitteena on, että koulutuksen jälkeen osallistujat:

- Kykenevät tuottamaan luotettavaa, riippumatonta raportointia ja hallitsevat uudet teknologiat, kuten tekoälyn (AI), avointen lähteiden tiedonhankinnan (OSINT) ja kehittyneen datajournalismin, säilyttäen samalla kriittisen näkökulman näiden työkalujen käyttöön.
- Kykenevät esittämään tarvittavia kriittisiä kysymyksiä vallanpitäjille ja sidosryhmille.

- Voivat toimia korjaavana voimana sosiaalisessa mediassa leviävälle epäluotettavalle tiedolle.
- Muodostavat vastapainon valeuutisille, disinformaatiolle ja salaliittoteorioille.

Tulevien vuosien painopistealueita ovat edelleen ilmastonmuutos, turvallisuuspolitiikka ja edellytykset sille, että Pohjoismaat pysyvät maailman kestävimpanä ja integroituneimpana alueena.

NJC:n toiminta tällä kaudella sisältää:

1. **Pohjoismaisten toimittajien täydennyskoulutus ja osaamisen vahvistaminen** painopisteenä ilmasto, turvallisuuspolitiikka, vihreä siirtymä, sosiaalinen kestävyys ja taloudellinen kilpailukyky. NJC vahvistaa koulutustarjontaa Pohjois-Atlantin maille (Islanti, Grönlanti, Färsaaret) ja Ahvenanmaalle.
2. **Teemakurssit, seminaarit ja opintomatkat** ympäristöstä, ilmastosta, Arktiksesta ja turvallisuuspolitiikasta. Esimerkki: Grönlanti – Arktinen kansakunta murroksessa.
3. **Ammatillisten verkostojen perustaminen** Pohjoismaissa ja lähialueilla (Baltia, Venäjä, Valko-Venäjä ja Ukraina) tiedonvaihdon ja rajat ylittävän yhteistyön edistämiseksi.
4. **Medialukutaito-ohjelmat** toimittajille, päättäjille ja median käyttäjille faktan ja fiktion sekä disinformaation erottamiseksi sirpaloituneessa mediakentässä. Esimerkki: "Faktan ja fiktion välissä Ukrainassa".
5. **Tutkimus, viestintä ja konferenssit** poliitikoille, medialle ja asiantuntijoille ajankohtaisista aiheista. Esimerkki: Toimittajien opintomatka Arktiseen Norjaan (Arctic Frontiers).

Organisaatio

NJC on itsenäinen pohjoismainen instituutti, jota hallinnoi DMJX – Tanskan media- ja journalistikoulu Aarhusissa. NJC:tä johtaa laajapohjainen pohjoismainen ohjausryhmä (Advisory Board), johon kuuluu kuusi kokenutta median ja journalismin edustajaa Pohjoismaista. Ryhmän tehtävänä on:

- Varmistaa NJC:n työn laaja ankkurointi Pohjoismaissa ja lähialueilla.
- Tuottaa ideoita ja ehdotuksia NJC:n työhön.
- Kehittää NJC:n strategiaa ja toimintasuunnitelmia.
- Antaa palautetta NJC:n toiminnasta uutiskirjeen ja muiden kanavien kautta.

Päivittäisestä toiminnasta vastaa johtaja, joka palkkaa tarvittavan henkilöstön NJC:n taloudellisten puitteiden mukaisesti.

Rahoitus

NJC rahoitetaan pääasiassa Pohjoismaiden ministerineuvoston ja muiden säätöiden (esim. The New Democracy Fund, STUP, Nordplus Adult) avustuksilla sekä kurssimaksuilla.

NJC on voittoa tavoittelematon organisaatio. Kaikki varat käytetään sen tarkoituksen mukaisesti. NJC:llä on sopimus Tanskan media- ja journalistikoulun kanssa tilojen ja muiden palvelujen käytöstä.

Aarhus, tammikuu 2026

Valeria Helander, NJC:n ohjausryhmän puheenjohtaja, tutkiva toimittaja, Sveriges Television.

Olav Njaastad, NJC:n ohjausryhmän varapuheenjohtaja, mentori UiB/sujo, Norja.

Sigrún Stefánsdóttir, toimittaja ja journalismin apulaisprofessori, Akureyrin yliopisto, Islanti.

Leif Lønsmann, entinen radiotoiminnan johtaja (DR), Kööpenhamina, Tanska.

Lena Skogberg, Hufvudstadsbladetin Pohjoismaiden-kirjeenvaihtaja Kööpenhaminassa, Helsinki, Suomi.

Linda Lundin, päätoimittaja, Arbetarbladet, Bonnier News, Ruotsi.

John Frølich, johtaja, Pohjoismaiden journalistikeskus, Aarhus, Tanska.